

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Halim Mete, **"G-20 Özel Sektör Toplantısı: Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalar"** konulu konferansın açılışında yaptığı konuşmada, Avrupa'da devam eden borç krizi, Amerikan ekonomisinin toparlanmasıyla ilgili kaygılar ve Arap Baharı'nın getirdiği siyasi çalkantıların tüm dünyada istikrarı tehdit ettiğini söyledi.

Uluslararası emtia fiyatlarındaki hareketlilik küresel düzeyde belirsizliği artırırken, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), G-20 Liderler Zirvesi'ne hazırlık çerçevesinde, 12-13 Eylül tarihleri arasında İstanbul Conrad Otel'de yarın emtia fiyatlarındaki dalgalanma konusunu yerli ve yabancı uzmanların katılımıyla ele aldı.

TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Halim Mete, "G-20 Özel Sektör Toplantısı: Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalar" konulu konferansın açılışında yaptığı konuşmada, Avrupa'da devam eden borç krizi, Amerikan ekonomisinin toparlanmasıyla ilgili kaygılar ve Arap Baharı'nın getirdiği siyasi çalkantıların tüm dünyada istikrarı tehdit ettiğini söyledi.

Bu çalkantılı dönemin, emtia piyasalarında son yıllarda gözlenen dalgalı seyrin uzunca yıllar devam edebilme ihtimalini artırdığını ve gelinen noktada özel sektör açısından günlük gelişmeleri yakından takip etmenin kritik hale geldiğini ifade eden Mete, "Hepimiz petrol fiyatlarını, altını, bakırı, pamuğu günlük takip eder olduk. Yeni yatırımlarımızı nasıl hayata geçireceğimizi değil de, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara karşı kendimizi nasıl koruyabileceğimizi tartışıyoruz toplantılarda. Ancak emtia piyasalarındaki sorun son dönemdeki konjonktürel çalkalanmanın oldukça ötesinde.20'inci yüzyılda Çin ve Hindistan gibi ülkelerin küresel ekonomiye intibakı üretim ve tüketim kalıplarında hızlı bir değişimi beraberinde getirdi. Bu ekonomiler büyüdükçe enerji başta olmak üzere üretimde kullandıkları hammaddelere talepleri arttı" dedi.

Mete, göreli bir zenginleşmeyle birlikte yeni bir orta sınıfın doğduğunu, gelişen Asya ülkelerinde 1990'dan 2008'e sadece 18 yılda orta sınıfın 3 katına çıktığını ve doğal olarak gıda başta olmak üzere tüm temel tüketim mallarına talebin katlandığını söyledi.

Bunun da emtia fiyatlarını artırdığını ifade eden Mete, "2008'in ikinci yarısında tüm dünyayı etkisine alan küresel kriz öncesindeki 5 yılda emtia fiyatları ortalama 3,5 katına çıktı. Bu dönemde hepimiz petrol fiyatlarının artışını takip ettik, ama artış tüm tarım ve madencilik ürünlerinde de gözleniyordu. Kriz öncesindeki 5 yıllık dönemde 1 ton pirinç 200 dolardan bin

>> G-20 Özel Sektör Toplantısı: Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalar konulu konferans İstanbul'da yapıldı.

>> TOBB Başkan Yardımcısı Halim Mete, İhracatı ve serbest fiyat oluşumunu engelleyen tüm unsurlar ortadan kaldırılması gerektiğini anlattı.

>> TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Boyner, yaşanan son mali krizin, ekonomik yönden çok merkezli bir sisteme geçiş sürecini daha da hızlandırdığını belirtti.

TOBB VE TÜSİAD G-20 ÜLKELERİNİN ÖZEL SEKTÖR TEMSİLCİLERİNİ BULUŞTURDU

dolara çıktı. Sanayide ve inşaatta temel girdi olan demir cevheri 14 dolardan 80 dolara çıktı" dedi.

EMTİA FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN NEDENLERİ

TOBB Başkan Yardımcısı Halim Mete, finansal spekülasyondan, ticaret kısıtlamalarına, düşük faizlere kadar birçok etkenin emtia fiyatlarındaki artışta ve dalgalanmada etkili olduğunu ama ekonominin temel kuralının da unutulması gerektiğini ifade ederek, şu görüşleri dile getirdi:

"Üretmeye, para kazanmaya ve dolayısıyla tüketmeye yeni başlayan 2 milyar kişinin tüketim talebi arttıkça emtia fiyatlarının da artması gayet doğaldır. Bugünlerde dünyanın en hızlı büyüyen bölgesi yine o bölgelerdir. Avrupa ile Amerika kriz öncesindeki üretim ve ihracat düzeylerini yakalamaya çalışırken Çin ve Hindistan kriz öncesinin hem üretimde, hem de ihracatta yüzde 30 üzerine çıkmıştır. Yani yeni büyüme üssü orasıdır. 2008'e küresel krizin başlamasıyla birlikte fiyatlar hızla düştü. Toparlanmayla birlikte yeniden arttı. Küresel ekonomide ikinci bir durgunluk ihtimalinden dolayı son 3-4 ayda fiyatlar yeniden düşüyor. Bunlar doğaldır. Küresel ekonomide istikrarı bulana kadar bu dalgalanmalar devam edecektir. Ama emtia fiyatlarındaki uzun vadeli artış trendi kalıcıdır.

Dünyanın en gelişmiş 20 ekonomisinden oluşan ve Türkiye'nin de içinde olduğu G-20 ülkelerinin emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara özel bir gündem ayırması son derece önemlidir. Özel sektör olarak biz de bu konuya büyük bir önem veriyoruz."

>> Michelin Kurumsal Halkla İlişkiler Müdür Vekili Eva Nguyen Binh, Shell International Uluslararası İşler Başkan Yardımcısı Doug McKay, Nestle Avrupa Birliği İşleri Müdürü Bart Vandewaetere, Kibar Holding CFO Vedat Özdan, Londra Metal Borsası İş Geliştirme Direktörü Chris Evans, T.C. Merkez Bankası eski Başkanı ve TEPAV İstikrar Enstitüsü Direktörü Süreyya Serdengeçti, EuroCommerce Başkanı Dr. Rainhardt Freiherr von Leoprechting ve BG Group Energy Holding Direktörü Mehmet Öğütçü.

YAPILMASI GEREKENLER

Türkiye'nin bu performansıyla ve toparlanma gücüyle bu dönemin yıldızı olduğunu ifade eden TOBB Başkan Yardımcısı Halim Mete, Türk özel sektörünü temsilen neler yapılması gerektiğine ilişkin de şu önerilerde bulundu:

"Herkesin giderek daha da kısıtlı hale gelen emtialara eşit şartlarda erişimini ve daha adil paylaşımını sağlayacak bir mekanizma kurulmalıdır. Dünya Ticaret Örgütü'nün bu konuda önlemler alması gerekmektedir. Madenlerin ve tarım arazilerinin egemen devletler veya üçüncü ülkeler tarafından tehdit veya rant unsuru olarak kullanılmasının önüne geçilmelidir. Bunun için de sağlıklı işleyen bir bilgi akışına ihtiyaç var. İhracatı ve serbest fiyat oluşumunu engelleyen tüm unsurlar ortadan kaldırılmalı ve talebin artışını azaltacak yenilikçi çözümler bulunmalıdır. 1970'lerdeki petrol krizi sonrasında az yakıt tüketen arabaları üreten özel sektörün, daha az hammadde kullanan üretim yöntemleri geliştireceğine inancım tam. Ancak, bu çalışmalara devletlerin de destek vermesi gerekiyor."

>> G-20 Emtia ve Hammadde Çalışma Grubu Üyesi Bruno Bensasson, yüksek fiyatların ve dalgalanmaların kaynağının reel ekonomide yattığını belirtti.

BOYNER: "PİYASA VE EMTİA DALGALANMALARI DÜNYAYLA PARALEL"

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Boyner ise "Emtia fiyatlarında ve fiyat varyantlarındaki artışların, dünya ekonomisini bir stagflasyon sürecine sokma olasılığı düşük de olsa mevcuttur" dedi.

Boyner, Kasım ayı başında Cannes'da düzenlenecek olan G-20 devlet ve hükümet başkanları zirvesinin hemen öncesinde B-20 İş Zirvesi gerçekleştirileceğini, bu konferansın, sonuçlarının B-20 Zirvesi hazırlık çalışmalarına da katkı sağlayacağını düşündüklerini belirtti.

Yaşanan son mali krizin, ekonomik yönden çok merkezli bir sisteme geçiş sürecini daha da hızlandırdığını ifade eden Boyner, bugün küresel ekonominin herhangi bir odak noktasından bahsetmenin, 10 yıl öncesi kadar kolay olmadığını, daha önceleri transatlantik merkezli bir ekonomik sistemin parametreleriyle düşünürken, bugün bu algıyı başta Pasifik olmak üzere dünyanın yeni yükselen odaklarına da uyarlamak gerektiğini ifade etti.

Boyner, "G-20, daha önceleri ulusal ya da bölgesel düzenlemelere tabi olan küresel ekonominin yönetiminin temsil meşruiyeti ve çok taraflı kurumsallaşması açısından doğru bir adımdır. G-20 yapısı gerek nüfus gerekse iktisadi üretim açısından dünyanın dörtte üçünden fazla bir temsil gücüne sahiptir. Adım yerinde bir adımdır ancak G-20'nin ileri kurumsallaşması, mevcut uluslararası kurumlar ve ülke ekonomileri ile olan ilişkisi ve G-20'nin toplum kesimleri ile etkileşimi konularının süratle geliştirilmesi gereklidir" dedi.

Küresel yönetişime geçişin kurumları oluşana kadar, geçiş döneminde yüksek eşgüdümün şart olduğunu ve bu geçiş döneminin piyasa kuralları istismar edilmeden gerçekleştirilmesi gerektiğini anlatan Boyner, "G-20, B-20 oluşumunun da asıl katkısı bu aşamada ortaya çıkmalıdır. Yani G-20 yeni küresel düzene geçişte bir arayüz görevi görmektedir" diyerek, bu çerçevede, açık ve rekabetçi piyasa ekonomisi kurallarından ödün vermeden, şeffaf ve öngörülebilir politikalarla, sürdürülebilir standartlarda bir iş ve yatırım ortamı yaratmak konusundaki çabalardan vazgeçmemek gerektiğini vurguladı.

BENSASSON: "FİYAT DALGALANMALARI ENDİŞE KAYNAĞI"

G-20 Emtia ve Hammadde Çalışma Grubu Üyesi Bruno Bensasson da, tüm ülkelerde yüksek fiyat ve dalgalanmanın endişe kaynağı olduğunu, özellikle petrol fiyatlarının oldukça yüksek değerlerde gittiğini, dalgalanmasının da fazla olduğunu söyledi.

Gıda ve petrol fiyatlarının yükseltmesinin toplumsal sorunlara da yol açtığını, özellikle gıda sorununun insani krizler ortaya çıkarabildiğini ifade eden Bensasson, yüksek fiyatların ve dalgalanmaların kaynağının reel ekonomide yattığını belirtti. Bensasson, bu sorunların arz talep dengesi içinde ortaya çıkabilecek zorluklardan kaynaklandığını ve bütün bunların 2000'li yıllarda dünyada beklenmedik yüksek büyümelerin sonucu ortaya çıktığını ifade etti.

>> TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, fiili ticaret ile finansal piyasalar arasındaki bağlantıyı güçlendirecek düzenlemeler yapılması gerektiğini söyledi.

TOBB BAŞKANI HİSARCIKLIOĞLU 8 MADDELİK DEKLARASYONU AÇIKLADI

G-20 Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalar Konferansı'nın ikinci gününde düzenlenen öğle yemeğinde konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, G-20 ülkelerinin iş dünyası temsilcileri olarak hükümetlere önerilerinin ve onlardan taleplerinin olduğunu belirterek, hazırlanan sekiz maddelik bir deklarasyonu açıkladı.

G-20 Emtia Fiyatlarında Dalgalanmalar Konferansı'nın ikinci gününde düzenlenen öğle yemeği sırasında, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, G-20 ülkelerinin iş dünyası temsilcileri olarak hükümetlere önerilerinin ve onlardan taleplerinin olduğunu ve sekiz maddelik bir deklarasyon hazırladıklarını vurgulayarak, sekiz maddeyi şöyle sıraladı:

"Piyasada arz-talep dengesinin oluşturulması, sağlıklı işleyen bir veri tabanı, spekülasyonun engellenmesi, fiyat dinamiklerinin incelenmesi (petrol ve tarım ürünlerinde), ticaret ve yatırımda eşit koşulların oluşturulması, kaynakların verimli kullanılması, öngörülebilir yatırım ortamı, fakir ülkelere yardım mekanizmaları."

HİSARCIKLIOĞLU: "PİYASALARDA ŞEFFAFLIK ARTIRILMALI"

Hükümetlerden birinci taleplerinin, emtia piyasalarının temeline ilişkin sorunlara yoğunlaşmaları olduğunu belirten TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "G-20 hükümetlerini piyasanın değişen dinamiklerine ve olası aksaklıklara yoğunlaşmaya çağırıyoruz. Arz-talep dengesinin yeniden nasıl kurulacağına ilişkin politikaların daha önemli olduğunu vurgulamak istiyoruz" dedi.

Hisarcıklıoğlu, ikinci temel önerilerinin, piyasalarda şeffaflığın artırılması ve böylece piyasa oyuncularının kafasındaki soru işaretlerinin azaltılması olduğunu ifade ederek, G-20 hükümetlerinin spesifik ürünlerin fiyatlama mekanizmalarıyla ilgili detaylı çalışmalar üzerinde yoğunlaşması gerektiğini söyledi.

Küresel ölçekte politika geliştirilmesi gereken bir diğer önemli konunun, finansal enstrümanların kötüye kullanılmasını engelleyecek düzenleyici bir çerçevenin geliştirilmesi olduğunu vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Bazı ürünlerde fiili ticaret ile finansal piyasalar arasındaki bağlantıyı güçlendirecek düzenlemeler yapılması önemlidir. Yapılacak düzenlemelerin küresel koordinasyon içinde yürütülmesi ve yaptırımlara tabi olması ortak talebimizdir" dedi.

TÜRK ÖZEL SEKTÖRÜ EMTİA PİYASALARINDA İSTİKRARIN SAĞLANMASI İÇİN DESTEK VERMEYE HAZIR

G-20 Emtia Fiyatlarındaki Dalgalanmalar Konferansı'nın birinci gününde özel sektör temsilcilerinin dile getirdiği beşinci konunun, emtia piyasalarında herkes için aynı koşullarda ticaretin ve yatırımın önünün açılması olduğunu belirten Hisarcıklıoğlu, "Bu güzel yerküre üzerinde yaşayan herkesin giderek daha da kısıtlı hale gelen emtialara eşit şartlarda erişimini ve daha adil paylaşımını sağlayacak bir mekanizma kurulmalıdır" dedi.

Tüm özel sektör temsilcilerinin üzerinde muta-

bakat sağladığı bir diğer önemli konunun da talebin hızlı artışını engelleyecek yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi olduğunu söyleyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu şöyle devam etti:

"Bulunacak yeni yöntemlerin tüm dünyanın faydasına olacağını unutmamak gerekiyor. Artan emtia talebini karşılayacak yatırımların özel sektör tarafından gerçekleştirilebilmesi için öngörülebilir bir yatırım ortamının sağlanması gerekmektedir. Emtia piyasalarının önemli bir kısmı aşırı biçimde regüle edilmektedir. Düzenlemelerin ülkeler arasında ciddi farklılıklar göstermesi ve bu çerçevede hızlı değişiklikler yatırımcıları caydırıcı niteliktedir. G-20 hükümetlerinin, fiziki yatırımlara imkân sağlayacak ve tüm dünyada uygulanabilecek bir düzenleyici çerçeve üzerinde anlaşması kritik öneme haizdir."

> "Türkiye'nin, küresel krizin ilk başladığı dönemde ekonomisi hızla daralmasına rağmen, **en hızlı toparlanan ülkelerden biri** olması, Türk özel sektörünün dinamizmini göstermektedir."
>
> **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU**
> TOBB Başkanı

G-20 hükümetlerinin, tüm bu çalışmaları yürütürken gıda ve enerji arzındaki sıkıntılardan dolayı açlık ve sefaletle boğuşan ülkelere yönelik destekleyici çözümler de geliştirmesi gerektiğinin altını çizen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Sosyal gerilimi artırma riski taşıyan ve vicdanları yaralayan bu hususta, desteğe ihtiyaç duyan ülkeler, fiyat artışlarına ve arz sıkıntısına karşı özel tasarlanmış ve düşük maliyetli türev araçlarla desteklenmelidir" dedi.

Hisarcıklıoğlu, kolektif hareket etmek suretiyle, sorunlara küresel çözümler geliştirilmesi gerektiğinin açık olduğunu vurgulayarak, Türk özel sektörü olarak emtia piyasalarında istikrarın sağlanması için önümüzdeki süreçte ellerinden gelen desteği vermeye hazır olduklarını ifade etti.